

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2019. gada 14. jūnijā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Aldis Laviņš un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Alekseja Petrova
(turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 59/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Enerģētikas likuma
42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)
vārdus “kā arī kompensāciju” un “kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas
kārtību” un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048
“Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1048)
56., 58 un 87. punktu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu
Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un
Noteikumu Nr. 1048 87. punktu – par neatbilstošu arī Satversmes 64. pantam, kā
arī attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju atzīt apstrīdētās normas par spēkā neesošām
no 2013. gada 29. augusta.

2. Enerģētikas likuma (šeit un turpmāk – redakcijā, kas bija spēkā līdz
2016. gada 7. martam), 42.³ panta pirmā daļa paredz:

“Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis
Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par
dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais

dabaszgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabaszgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabaszgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabaszgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.”

Noteikumu Nr. 1048 56. punkts nosaka:

“Ja sistēmas operators konstatē šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabaszgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabaszgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā sistēmas operatoram par izlietoto dabaszgāzi, kā arī kompensāciju.”

Noteikumu Nr. 1048 58. punkts paredz, ka “sistēmas operators šo noteikumu 56.punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabaszgāzes daudzumu ar tarifu divkārtšā apmērā”.

Savukārt Noteikumu Nr. 1048 87. punkts noteic:

“Sistēmas operators aprēķina šo noteikumu 56.punktā minētā pārkāpuma rezultātā izlietotās dabaszgāzes daudzumu māsjsaimniecības lietotājam saskaņā ar sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktajām dabaszgāzes diferencētajām patēriņa normām.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar minētā panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu

atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka, pamatojoties uz apstrīdētajām normām, no Pieteikuma iesniedzēja par labu sistēmas operatoram piedzīta samaksa par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensācija. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Saskaņā ar šā panta otrās daļas 1. punktu vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama gadījumā, ja tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Pieteikumā ir apstrīdēta Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmā daļa, kā arī uz tās pamata izdotās Noteikumu Nr. 1048 normas, kas noteic pārkāpuma gadījumā izlietotās dabasgāzes aprēķina kārtību, maksājamo kompensāciju un tās apmēru. Taču Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības apstrīd Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas atbilstību Satversmei vienīgi tiktāl, ciktāl tā paredz pienākumu maksāt kompensāciju. Pieteikuma iesniedzējs nav apstrīdējis Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajā daļā Ministru kabinetam noteikto pilnvarojumu. Tādēļ Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas 1. punkts konkrētajā gadījumā nav piemērojams.

Taču Satversmes tiesas praksē ir atzīts, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

No pieteikuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus – enerģijas lietotāja pienākumu pārkāpuma gadījumā veikt samaksu par izlietoto dabasgāzi un samaksāt kompensāciju, kuras apmērs ir atkarīgs no aprēķinātā izlietotās dabasgāzes apmēra.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību tikai tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs kasācijas kārtībā pārsūdzējis Rīgas apgabaltiesas spriedumu, ar kuru viņam piemērotas apstrīdētās normas. Ar Augstākās tiesas 2018. gada 10. decembra lēmumu ir atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar Pieteikuma iesniedzēja kasācijas sūdzību. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas pirmajam teikumam konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no 2018. gada 10. decembra, kad tika pieņemts un stājās spēkā Augstākās tiesas lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 15. maijā. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir ievērojis pieteikuma iesniegšanas termiņu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas pirmā teikuma prasībām.

8. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam un Noteikumu Nr. 1048 87. punkta iespējamo neatbilstību arī Satversmes 64. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam, kā arī šo noteikumu 87. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam” pēc Alekseja Petrova pieteikuma (pieteikums Nr. 59/2019).

2. Uzaicināt institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus, – Saeimu un Ministru kabinetu – līdz 2019. gada 14. augustam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš